



Bild: Edge Entertainment

Les Misérables

Prisbelönda **Les Misérables** ger en tankeväckande inblick i livet i förorterna i Paris, bara en timme från Eiffeltornet. Vi möter polisen Stéphane är en polis från Cherbourg som ansluter till polisstyrkan i Montfermeil, en förort till Paris. Hans nya kollegor använder hårdföra metoder för att upprätthålla ordningen i området. När gruppen under ett ingripande blir filmade av en drönare riskerar detta att vara gnostan till en betydligt större konflikt med konsekvenser för hela Frankrike.

Titeln är hämtad från Victor Hugos berömda roman som skrevs för 150 år sedan. Som filmen visar är de problem som Hugo såg fortfarande verklighet.

EN FILMHANDLEDNING FRÅN SVENSKA FILMINSTITUTET
Rekommenderad för gymnasiet


Svenska
Filminstitutet

Om filmhandledningen

Film är ett spännande och mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra handledningar är till för att vägleda dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här är gymnasiet, är just en rekommendation. Man väljer själv om man vill ta upp ett eller flera teman ur frågeställningarna och/eller om man kan viga mer tid åt fördjupning och närstudier av själva filmmediet. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant och intressant just för dem. Med den här handledningen kan man även använda klipp ifrån filmen för att ha ett tydligare underlag och stöd för minnet.

Före och efter

Filmen *Les Misérables* kan behöva förarbete eftersom ämnen som tas upp kan uppfattas som svåra. Därför är det en god idé att diskutera förväntningarna men också fånga upp de omedelbara efterhandsintrycken.

Man kan på förhand fråga elever vad de förknippar landet Frankrike i allmänhet, och Paris i synnerhet med. Deras svar kan senare diskuteras efter att ni har sett filmen tillsammans.

- Påverkade filmen er bild och föreställning av landet och staden? Hur?

Filmen lyfter upp vissa teman som har en del likheter med svenska förhållanden men där mycket också skiljer mellan Frankrike från Sverige. Det kan vara fruktbart att lyfta fram båda perspektiven.

- Vilka är likheterna och skillnaderna och vad kan de möjligen bero på?

Du som lärare kan också förbereda klassen på filmen genom att peka på Victor Hugos klassiker *Samhällets olycksbarn*, som filmen på olika sätt refererar till.

- Hur har förhållanden i Frankrike ändrats på de dryga 150 åren? Vad finns det för likheter och skillnader mellan Hugos värld och den värld regissören Ladj Ly skildrar?

Filmen och läroplanen

Både grundskolans och gymnasieskolans läroplan slår fast att ”främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser”. (§1 Värdegrund och uppdrag).

I läroplanen står det också att ”Ett internationellt perspektiv är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt för att leva i ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.”

Ingen i skolan ska: ”...utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas.



Bild: Edge Entertainment

Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser”.

Les Misérables kan därmed användas i samhällskunskapsundervisningen i grundskolan och gymnasiet där ämnets syfte och centrala innehåll är att eleverna ska utveckla kunskaper om hur individen och samhället påverkar varandra och att de ska kunna identifiera orsaker och konsekvenser. *Les Misérables* knyter an till teman som rasism, främlingsfientlighet och mångkultur. Filmen skildrar föreställningar om ”de andra” och utgör ett bra underlag för samtal om hur rasism kan och bör motverkas.

Handling

Filmen börjar med att visa en pojke som går ut ur sitt hus, sveper in sig i den franska flaggan, och träffar sina vänner. Vi förstår snart att de är på väg in till Paris för att titta på finalmatchen under VM i fotboll 2018. Bilderna visar enormt många människor som alla tittar andäktigt på finalmatchen och den enorma glädje som uppstår när franska fotbollsspelare gör mål och till slut vinner hela mästerskapet. Dokumentära bilder visar folkmassans firande på Avenue des Champs-Élysées. Allt är inramat i franska flaggor. Bilderna visar ett ögonblick av brödraskap mellan människor från olika sociala klasser av olika etnicitet som delar glädjen och stolheten över landslagets succé.

Vi möter Stéphane Ruiz, en polis som nyligen har flyttat till Paris. Han placeras i den utsatta förorten Montfermeil tillsammans med sina nya kollegor, Chris och Gwada. Redan under första patrullen i området visar gruppleadaren Chris prov på sadistiska drag när han ska kroppsvisitera några unga tjejer. Gwada, som själv kommer från Montfermeil, reagerar inte på Chris maktmissbruk. Stéphane visar en oro över kollegornas beteende men agerar inte.

Under tiden stjal Issa, pojken som i början svept in sig i den franska flaggan, en lejonunge från en cirkus i närheten. De uppretade cirkusanställda, med ägaren Zorro i spetsen, åker till Montfermeil och träffar en man som kallas för "borgmästaren" och som styr och ställer i kvarteren. Zorro hotar att återvända med skjutvapen om lejonet inte återlämnas. Chris patrull får i uppdrag att hitta djuret och den skyldige.

En av Issas vänner tar en bild av Issa med ungen och lägger upp den på Instagram, vilket leder till att Chris får reda på att Issa är den skyldige. De jagar och fångar honom men han hävdar att lejonungen försvunnit. Issas vänner attackerar polispatrullen och kastar föremål mot dem för att hindra dem från att gripa Issa. När Issa försöker springa undan skjuter Gwada honom, av misstag, i ansiktet med en flash-ball. Issas vänner flyr, men trion inser att de har filmats av en drönare. Medan Stéphane vill ta den sårade Issa till ett sjukhus insisterar Chris och Gwada på att de måste lokalisera drönarens ägare och i stället tar de Issa med sig i sitt letande.





▶ KLIPP 1

Klipp 1
Källa: Edge Entertainment

Trion använder sig av en lokal maffiakontakt som avslöjar drönarens ägare, en pojke som heter Buzz. Buzz flyr, tar med sig minneskortet och tar skydd hos Salah, restaurangägare och en ledargestalt inom det lokala Muslimska brödrskapet. Polistrion, ”borgmästaren” och maffia-kontakten anländer till Salahs restaurang. Efter en spänd konfrontation, där Chris försöker gripa Buzz, övertygar Stéphane Salah att ge honom minneskortet och hävdar att allt handlar om en olycka.

Efter att ha lokaliserat lejonungen åker poliserna och Issa till cirkusen. De tvingar Issa att be om ursäkt men Zorro tvingar med sig honom in i en bur med ett fullvuxet lejon. Issa kissar på sig av rädsla och Stéphane är nära att skjuta lejonet men situationen lugnar ned sig. Patrullen lämnar den traumatiserade Issa utanför hans hem och Chris varnar honom för att berätta för någon om det som har hänt.

På kvällen visas hur de inblandade i händelserna återgår till sina ”normala” liv. Senare på natten ses Stéphane och Gwada på en bar. Stéphane avslöjar att han vet att en flash-ball inte kan avlossas av misstag och att han misstänker att Gwada sköt Issa avsiktligt. Gwada skyller på stress och att Issas vänner överväldigade honom.

Nästa dag attackeras patrullen av en grupp ungdomar under ledning av Issa. De jagar trion som springer i Issas fälla. De hamnar i ett trapphus och blir omringade från alla håll. Där kämpar de för sina liv. ”Borgmästaren” kommer för att läxa upp ungdomarna och återupprätta kontrollen men misshandlas svårt i trappuppgången. Stéphane bankar på en dörr i trapphuset som visar sig leda till Buzz lägenhet. Buzz låser dörren. Issa tänder en molotovcocktail som han förbereder sig att kasta på

polistrion, vilket leder till att Stéphane siktar sin pistol mot honom. Bilden svartnar och ett citat från författaren Victor Hugos bok *Samhällets olycksbarn* visas: ”Mina vänner glöm inte detta: Det finns inga dåliga plantor, eller dåliga människor. Det finns bara dåliga odlare”.

Filmens form och innehåll

Identitet och nation

Se [klipp 1](#).

I början av filmen visas en stor folkmassa. Runt dem syns den franska flaggan liksom en del andra nationella symboler.

- Hur tänker ni om identitet och nationalism? Vilka symboler anser ni beskriver ett land? Vad kan det finnas för dåliga symboler för ett land? Vad finns det för olika uttryck för nationalism? Vilka är bra och vilka dåliga?

Fotbollsspelaren Kylian Mbappé kommer från Bondy, inte långt från Montfermeil, förorten där *Les Misérables* utspelar sig. Mbappé är son till en kamerunsk far och en algerisk mamma. De flesta av filmens karaktärer är också av afrikansk härkomst, liksom filmens regissör, Ladj Ly, som är född i Mali.

Bilderna från det franska VM-segerfirandet där Mbappé gjorde slutmålet, visar Champs-Élysées fylld av en jublande folkmassa. Den ultimata bilden av en festlig,



Klipp 2
Källa: Edge Entertainment

multietnisk nation, vars sjungande medborgare har lagt undan skillnader för att förenas i en känsla av gemensam glädje.

- Resonera kring idrottens sammanhållande roll i samhället. Ett idrottslandslag kan också ses som en symbol för ett helt land. Finns det något negativt med det? Fundera kring hur detta har förändrats under tid. Applicera era tankar om nation och landslag på Sverige och fundera över vilka idrottsmän och kvinnor som representerar Sverige runt om i världen.

Se [klipp 2](#).

Filmen visar ett antal grupperingar som delvis lierar sig med varandra, delvis stöter sig mot varandra.

- Diskutera varför människor identifierar sig med olika grupperingar. Finns det bra och dåliga sidor med identifiering?
- Fundera på hur karaktärer i filmen identifierar sig, beroende på var de befinner sig i filmen.
- Fundera bredare kring vad en identitet kan vara. Vad tror/tycker ni att människor oftast identifierar sig med? Vad spelar klass, kön, härkomst för roll när det kommer till identitetsidentifikation? Finns det identiteter som tilltalar alla utan skillnad, vilka i så fall och varför? Vilka slags grupper/kulturer identifierar ni er med? Vad identifierar ni er inte med och varför?

Filmens form och stil

En stor del av filmen kretsar kring det videomaterial som Buzz filmat via sin drönare.

Det finns tydliga kopplingar till mobilfilmer som läggs upp på filmplattformar och som visar hur polis, vakter eller andra aktörer kan ibland bete sig mot medborgare.

Se [klipp 3](#).

- Diskutera nya mediers utveckling och vad den spelar för roll för att betraktandet av filmat material som juridiskt bevis. Kan filmer användas under rättegångar? Varför/varför inte? Ta reda på hur filmens tekniska utveckling sett ut under 1900- och 2000-talen. Lokalisera vilka tekniska möjligheter som har varit av vikt för filmens utveckling?



Klipp 3
Källa: Edge Entertainment



Klipp 4
Källa: Edge Entertainment

Filmen är baserad på en verklig händelse som inträffade 2005 och som dokumenterades av regissören Ladj Ly.

Se [klipp 4](#) och [klipp 5](#).

- Tycker ni att det märks på något sätt? Hur tycker ni att regissören och teamet filmat? Har ni några exempel ni vill lyfta fram? Skiljer sig kameraarbetet från andra filmer ni brukar se, varför i så fall?
- Hur känner ni er när ni tittar på materialet? Varför?
- Hur är filmen klippt, vilka ljud förekommer, hur ser det ut med musikanvändning?
- Diskutera karaktärerna. Vilka slags typer förekommer i filmen och hur skildras de? Finns det någon skillnad i hur man visar huvudprotagonisterna i förhållande till statister? Tar filmen upp både manligt och kvinnligt perspektiv? Saknas någons perspektiv?

Filmen slutar mitt i en dramatisk scen.

- Vad tror ni att regissören vill ha sagt med den avslutningen? Varför får vi inte veta vad som händer med karaktärerna?
- Har ni sett liknande avslut på andra filmer? Vilka filmer var det och vad drog ni för slutsatser då?

Victor Hugo och Samhällets olycksbarn

Filmens titel är en referens till Victor Hugos roman *Samhällets olycksbarn* från 1862. Hugo skrev romanen i förorten Montfermeil och en del av handlingen utspelas också där.

- Diskutera varför regissören gett filmen samma namn som Hugos bok. Vad finns det för likheter och skillnader mellan Frankrike 1862 och Frankrike 2018?

- Ta fram fakta om Frankrike och andra europeiska länder under denna period för att kunna ta reda på vad Hugo ville ha sagt med titeln *Samhällets olycksbarn*. Vilka skulle de ha kunnat vara och vilka är samhällets olycksbarn idag?

Filmen avslutas med ett citat ur boken: ”Mina vänner glöm inte detta: Det finns inga dåliga plantor, eller dåliga människor. Det finns bara dåliga odlare”.

- Vad tror ni att Victor Hugo ville ha sagt med det? Håller ni med? Tycker ni att detta citat går att applicera på Frankrike, Sverige och andra länder år 2020? Varför/Varför inte?



Klipp 5
Källa: Edge Entertainment

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Se

Det har gjorts filmer som kan vara intressanta att se i samband med *Les Misérables*, inte minst för att diskutera likheter och skillnader när det kommer till tema, form, stil, handling:

Do The Right Thing (regi: Spike Lee, 1989)

Medan vi faller (*La Haine*, regi: Mathieu Kassovitz, 1995)

Läs filmens handledning [här](#).

Måste gitt (regi: Ivica Zubak, 2017)

Läs filmens handledning [här](#).

The Black Power Mixtape 1967-1975 (regi: Göran Hugo Olsson, 2011)

Läs filmens handledning [här](#).

Sorry we missed you (regi: Ken Loach, 2019)

PRODUKTIONSINFO

Frankrike, 2019

Regissör: Ladj Ly

Producent: Toufik Ayadi, Christophe Barral

Klippning: Flora Volpelière

Foto: Julien Poupard

Medverkande: Damien Bonnard, Alexis Manenti,

Djebri Zonga, Issa Perica, Al-Hassan Ly

Censur och svenskt premiärdatum: Från 15 år; 10/1 2020

Distributör: Edge Entertainment

Redaktion:

Text: Sanjin Pejković

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, augusti 2020

KONTAKT

filmiskolan@filminstitutet.se

<http://www.filminstitutet.se/filmpedagogik>

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.

<https://www.filminstitutet.se/skolbio>